

Temat: Odbudowa powojenna.

Poniżej znajdują się treści do przeczytania:

1. Zniszczenia wojenne i odbudowa Polski:

- Po II wojnie światowej Polska była krajem najbardziej zrujnowanym w Europie, w czasie wojny zburzono dużą część **Warszawy, Poznania, Gdańska, Szczecina** oraz **Wrocławia**.
- Stolica była zniszczona w ok. **80 %**, a środki na jej odbudowę uzyskiwano z obowiązkowego podatku, płaconego przez wszystkich pracujących Polaków.
- W pierwszych planach zakładano **przeniesienie stolicy** do innego większego miasta, kiedy jednak zrezygnowano z tego pomysłu, powstało **BOS** (Biuro Odbudowy Stolicy). Powstały wówczas nowe założenia **architektury socrealistycznej**.
- Na odbudowę wysadzonego w powietrze **Zamku Królewskiego** zdecydowano się dopiero w **1970 r.**, a obiekt **oddano do użytku w 1985 r.**
- Pod koniec wojny **Rosjanie** wywozili do **ZSRR** całe wyposażenia **fabryk i zakładów, dobra kulturowe, zwierzęta hodowlane** oraz **plony**, a po zakończonych walkach żołnierze niszczyli i palili zabudowy miast.
- Straty kulturowe były ogromne, wiele cennych polskich zbiorów i dzieł sztuki najwyższej klasy, miliony książek oraz cennych archiwaliów zostało w okresie okupacji wywiezionych w głąb **III Rzeszy**, a także do **ZSRR**.
- **Ministerstwo Ziem Odzyskanych** - zajmowało się zagospodarowaniem terenów Północnych i Zachodnich, które były zasiedlane przez ludność ze wschodu kraju. Tereny te były dobrze zagospodarowane przez Niemców (asfaltowe drogi, domy murowane, kanalizacja). Przybyła ludność często nie potrafiła korzystać z tych udogodnień.

Ruiny Gdańska

Zniszczenia wojenne w Polsce:

ponad 30% - TORY KOLEJOWE

40 % - MAJĄTEK TRWAŁY

65% - FABRYKI

65 % - MOSTY

Ruiny Warszawy

2. Reforma rolna:

- **I Dekret o reformie rolnej** – został wydany **06.09.1944 r.** - było to jedno z ważniejszych haseł głoszonych przez komunistów, a zawarty w **PKWN**. Na mocy tego dekretu zarządzono **wywłaszczenie dotychczasowych właścicieli ziemskich bez odszkodowania**. Takie zasady obowiązywały dobra o wielkości powyżej **50 ha** użytków rolnych, a w województwie **poznańskim, śląskim i pomorskim** powyżej **100 ha**.
- Zabrane ziemie rozdawano chłopom **bezrolnym, małorolnym i średniorolnym**. W pierwszej fazie przyznano chłopom po **2-3 ha** gruntu, a dopiero po 1945 r. chłopom mogli mieć gospodarstwa trochę większe do **5 ha**.
- **Parcelacja** ziem spowodowała rozdrobnienie **własności rolnej**.
- Komunistom zależało głównie na **upaństwowieniu własności ziemskiej**, czyli tzw. **kolektywizacji** – jednocześnie celem reformy było zlikwidowanie **warstwy ziemiańskiej** jako grupy społecznej. W związku z tym przyczyniło się to do strat kulturowych, gdyż przejmowane majątki, dworki, pałace i ich wyposażenia ulegały zniszczeniu.

3. Nacjonalizacja przemysłu :

- Głównym założeniem w systemie komunistycznym było uzyskanie pełnej **własności państwowej we wszystkich sektorach gospodarki**.
- **03.01.1946 r.** – **Ustawa o nacjonalizacji przemysłu**. Głównym elementem programu komunistycznego z 1946 r. stanowiła **nacjonalizacja przemysłu i handlu**. W związku z tym państwo przejęło **bez odszkodowania przedsiębiorstwa** po Niemcach, zdrajcach narodu, Żydach i wszystkie zakłady ze strategicznych sektorów gospodarki.
- **Odszkodowania** objęły tylko właścicieli **niezdolnych do pracy**.
- **Znacjonalizowano**, także majątki polskich Żydów, którzy zostali zamordowani w obozach koncentracyjnych i obozach zagłady.
- W tzw. **Bitwie o handel** zmniejszono ilość prywatnych sklepów i hurtowni. Była to polityka gospodarcza w Polsce w latach 1947-1949, mająca na celu ograniczenie i wyeliminowanie sektora prywatnego. W 1947 utworzono przedsiębiorstwo państwowe **Powszechne Domy Towarowe**, a w trakcie "**bitwy o handel**" liczba prywatnych sklepów spadła o połowę. Spowodowało to ogromne trudności w zaopatrywaniu ludności w towary codziennego użytku.
- "**Bitwa o handel**" zreformowała również ruch spółdzielczy - powstały m.in. Centralna Spółdzielnia Spożywców "Społem" i Centrala Rolniczych Spółdzielni "Samopomoc Chłopska"

4. Próba kolektywizacji rolnictwa:

- Jednym z elementów **upaństwowienia gospodarki** stała się **próba kolektywizacji rolnictwa**, w związku z tym w okresie stalinowskim utworzono w Polsce **ponad 8 tysięcy spółdzielni rolniczych**, wówczas pojawiły się pierwsze **traktory** w Polsce.
- **01.01.1949 r.** – powołano do życia **PGR-y** (**Państwowe Gospodarstwa Rolne**), chłopi mieli przystępować tam dobrowolnie, co jednak okazało się nieefektywne.
- Komuniści, aby się **pozbyć indywidualnych rolników** wprowadzili wysoki podatek oraz zażądali od nich obowiązkowych **dostaw plonów** na rzecz państwa.

5. Ustawa o wymianie pieniędzy w 1950 r., (depozyty bankowe 100 do 3, natomiast gotówka 100 starych złotych na 1 nowy złoty) doprowadziła do **ograbienia Polaków**, zakazano także **handlu** oraz posiadania **obcych walut, złota w sztabach i monetach**.

Na **banknotach polskich** zamiast wizerunków władców pojawiły się podobizny chłopów i robotników, a także stroje ludowe

6. Industrializacja kraju:

CUP – Centralny Urząd Planowania opracował:

- **3-letni plan gospodarczy** na lata 1947-49. Głównym celem tego planu była odbudowa gospodarki. W rolnictwie nie powiódł się ten plan, gdyż chłopi nie byli w stanie zaspokoić potrzeb milionów ludzi, lecz w przemyśle plan ten zakończył się sukcesem.
- Kolejny **plan gospodarczy** zwany **6-letnim** to lata 1950-1955, gdzie w całym kraju realizowano intensywne **uprzemysłowienie państwa** i lokalizację nowych fabryk. Polska zaczęła rozbudowywać **przemysł ciężki, głównie zbrojeniowy** (broń, amunicja, wojskowe zakłady lotnicze, samochodowe), zaniedbano natomiast **przemysł lekki** (np. odzieżowy, obuwniczy), **spożywczy oraz rolnictwo**. Przyczyniło się to do obniżenia poziomu życia zwykłych obywateli.

Poniżej notatka do zeszytu

Notatka do przepisania w zeszycie do powyższego tematu;

1. Zniszczenia wojenne i odbudowa Polski:

- Po II wojnie światowej Polska była krajem najbardziej zrujnowanym w Europie. Środki na odbudowę zniszczonej w 80 % Warszawy uzyskiwano z obowiązkowego podatku, płaconego przez wszystkich pracujących Polaków.
- Straty kulturowe były ogromne; wiele cennych polskich zbiorów i dzieł sztuki najwyższej klasy, miliony książek oraz cennych archiwaliów zostało w okresie okupacji wywiezionych w głąb **III Rzeszy**, a także do **ZSRR**.

2. Reforma rolna:

- **I Dekret o reformie rolnej** został wydany **06.09.1944 r.**, na jego mocy zarządzone **wywłaszczenie dotychczasowych właścicieli bez odszkodowania**, a zabrane im ziemie rozdawano chłopom **bezrolnym, małorolnym i średniorolnym**.
- Komunistom zależało na **upaństwowieniu własności ziemskiej**, czyli tzw. **kolektywizacji** i zlikwidowaniu **warstwy wiejskiej** jako grupy społecznej.

3. Nacjonalizacja przemysłu :

- **03.01.1946 r.** – **Ustawa o nacjonalizacji przemysłu** -głównym elementem programu komunistycznego była **nacjonalizacja przemysłu i handlu**. W związku z tym państwo przejęło **bez odszkodowania przedsiębiorstwa** po Niemcach, zdrajcach narodu, Żydach i wszystkie i zakłady ze strategicznych sektorów gospodarki.
- Zmniejszono ilość prywatnych sklepów i hurtowni tzw. **bitwa o handel** – była to polityka gospodarcza w latach 1947-1949, która miała na celu wyeliminowanie sektora prywatnego, w rezultacie liczba prywatnych sklepów spadła o połowę.

4. Próba kolektywizacji (upaństwowienie) rolnictwa:

- W okresie stalinowskim utworzono w Polsce **ponad 8 tysięcy spółdzielni rolniczych**, **01.01.1949 r.** – powołano do życia **PGR-y (Państwowe Gospodarstwa Rolne)**, gdzie chłopcy mieli przystępować dobrowolnie.
- Komuniści, aby się **pozbyć indywidualnych rolników** wprowadzili wysoki podatek oraz obowiązkowe **dostawy plonów** na rzecz państwa.

5. Ustawa o wymianie pieniędzy w 1950 r. doprowadziła do **ograbienia Polaków**, zakazano także **handlu** oraz posiadania **obcych walut, złota w sztabach i monetach**.

6. Industrializacja kraju:

CUP – Centralny Urząd Planowania opracował:

- **3-letni plan gospodarczy** na lata 1947-49. Głównym celem tego planu była odbudowa gospodarki w zniszczonej Polsce.
- Kolejny **plan gospodarczy** zwany **6-letnim** to lata 1950-1955, gdzie w całym kraju realizowano intensywne **uprzemysłowienie państwa** i lokalizację nowych fabryk. Polska zaczęła rozbudowywać **przemysł ciężki, głównie zbrojeniowy**, zaniedbano natomiast **przemysł lekki**, co przyczyniło się to do obniżenia poziomu życia zwykłych obywateli.